13/05/2021

Ράπισμα στην Τουρκία για Χάλκη, Αγιά Σοφιά, Μονή της Χώρας και τις πιέσεις προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο

/ Επικαιρότητα

Ακόμη μια ισχυρή επιβεβαίωση πως η Τουρκία παραβιάζει συστηματικά τις θρησκευτικές ελευθερίες προκαλώντας αθέμιτες πιέσεις στο Οικουμενικό Πατριαρχείο κρατώντας παράλληλα σιωπηλή, εδώ και 50 χρόνια, την ιστορική Θεολογική Σχολή της Χάλκης ήρθε να προστεθεί μετά και τη χθεσινή δημοσιοποίηση της σχετικής έκθεσης του Στέιτ Ντιπάρτμεντ.

- **Του Νικόλαου Ζαΐμη**

Ένα μήνα σχεδόν μετά τις απαντήσεις που έλαβε εντός έδρας από τον Έλληνα

Υπουργό Εξωτερικών, **Νίκο Δένδια,** ο ομόλογος του **Μεβλούτ Τσαβούσογλου** για το ποιος παραβιάζει συστηματικά τη συνθήκη της Λωζάνης η έκθεση ήρθε να προσθέσει ότι ακόμα και οι τρεις αναγνωρισμένες κοινότητες (Έλληνες Ορθόδοξοι Χριστιανοί, Εβραίοι, Αρμένιοι Αποστολικοί Ορθόδοξοι Χριστιανοί) υφίστανται συστηματικές διακρίσεις, οι οποίες έρχονται σε πλήρη αντίθεση με την **Συνθήκη της Λωζάνης**. Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά, σύμφωνα με το ΑΠΕ – ΜΠΕ: *«οι θρησκευτικές μειονότητες ανέφεραν και πάλι δυσκολίες στο άνοιγμα ή στη λειτουργία οίκων λατρείας, στην επίλυση κτηματικών και περιουσιακών διαφορών και στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν για τη λήψη της νόμιμης αποζημίωσης που δικαιούνται για περιουσιακά στοιχεία, τα οποία απαλλοτριώθηκαν από την κυβέρνηση».*

Στο κεφάλαιο για την Κύπρο, η έκθεση σημειώνει ότι, από το 1974, το νότιο τμήμα της Κύπρου βρίσκεται υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το «διοικούμενο από Τουρκοκυπρίους βόρειο τμήμα», αυτοανακηρύχθηκε «Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου» («τδβκ») το 1983, σημειώνοντας πως οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν αναγνωρίζουν την "τδβκ".

Άρνηση της αναγνώρισης της Οικουμενικότητας του Πατριαρχείου

Η έκθεση επισημαίνει ότι η τουρκική κυβέρνηση συνεχίζει να μην αναγνωρίζει τον οικουμενικό χαρακτήρα του πατριαρχείου, το οποίο αποτελεί το πνευματικό κέντρο των 300 εκατομμυρίων Ορθοδόξων Χριστιανών του κόσμου. Όπως αναφέρεται, «η θέση της κυβέρνησης παρέμεινε ότι ο Οικουμενικός Πατριάρχης είναι μόνο ο θρησκευτικός ηγέτης του ελληνικού ορθόδοξου μειονοτικού πληθυσμού της χώρας».

Επιπλέον, η τουρκική κυβέρνηση συνέχισε να επιτρέπει μόνο στους Τούρκους πολίτες να ψηφίζουν στην Αγία και Ιερά Σύνοδο του Οικουμενικού Πατριαρχείου για την εκλογή του Πατριάρχη, αλλά συνέχισε την πρακτική της να παρέχει ιθαγένεια στους Έλληνες Ορθόδοξους Μητροπολίτες.

Οι αναφορές για Χάλκη, Αγιά Σοφιά και Μονή της Χώρας

Αναφορά γίνεται στην έκθεση και στο πάγιο έτοιμα επαναλειτουργίας της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης. Συγκεκριμένα ανώτεροι Αμερικανοί αξιωματούχοι, συμπεριλαμβανομένου του υπουργού Εξωτερικών, συνέχισαν να ζητούν από την τουρκική κυβέρνηση να επιτρέψει την επανέναρξη της λειτουργίας της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης και να επιτρέψει γενικώς σε όλες τις θρησκευτικές κοινότητες να εκπαιδεύσουν τους κληρικούς τους στη χώρα. Μάλιστα η έκθεση παρουσιάζει και την έκκληση που είχε κάνει **ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος** τον περασμένο Ιούλιο για το άνοιγμα της Σχολής. **Ο Παναγιώτατος** είχε δηλώσει ότι το συνεχιζόμενο κλείσιμο διέκοψε μια παράδοση διδασκαλίας που χρονολογείται εδώ και αρκετούς αιώνες και ανάγεται στις ιστορικές ρίζες που είχε η Σχολή ως μοναστήρι. Νέα αναφορά είχε κάνει και κατά τον φετινό εορτασμό του Ιερού Φωτίου κατά τη διάρκεια της ομιλίας του στην Αίθουσα Τελετών της Σχολής στις 5 Φεβρουαρίου, σημειώνοντας χαρακτηριστικά: *«Κατανοούμεν άπαντες, διατί η, άνωθεν επιβολή, διακοπή της λειτουργίας της Θεολογικής Σχολής Χάλκης υπήρξε μία ζοφερά σελίς εις την ιστορίαν της Εκκλησίας των του Χριστού πενήτων και της θεολογίας. Από το 1971 και εξής το θεολογικόν αυτό φυτώριον δεν προσφέρει εις το ΟικουμενικόνΠατριαρχείον και εις την παγκόσμιονΟρθοδοξίαν τους ευχύμους καρπούς του. Επί πεντηκονταετίαν η Μεγάλη Εκκλησία δεν έχει την δυνατότητα να εκπαιδεύη νέα στελέχη εν Χάλκη, θεολόγους με εκκλησιαστικόν ήθος, με κατάρτισιν και θεολογικήνφαντασίαν, φιλοθέους και φιλάνθρώπους, ευσεβείς και ευφυείς, με καλλιέργειαν ψυχής και ευαισθησίαν, αφωσιωμένους ψυχή τε και*

σώματι εις την αγίαναποστολήν της εξαγγελίας του Ευαγγελίου».

Η έκθεση παρουσιάζει ακόμη την απόφαση του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν για την **μετατροπή της Αγίας Σοφίας και της Μονής της Χώρας σε τζαμί,** καταγράφοντας τη διαφωνία που είχε εκφράσει η αμερικανική κυβέρνηση απέναντι σε αυτές τις ενέργειες.

Μείζον πρόβλημα η αρπαγή των περιουσιακών στοιχείων

Η έκθεση επισημαίνει ότι οι Αμερικανοί αξιωματούχοι συνεχίζουν να καλούν την κυβέρνηση της Τουρκίας να άρει τους περιορισμούς στις **θρησκευτικές ομάδες** και να σημειώσει πρόοδο στην επιστροφή των περιουσιακών στοιχείων. Όπως τονίζεται χαρακτηριστικά, οι διοικητικές δομές των θρησκευτικών κοινοτήτων δεν έχουν νομική προσωπικότητα, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να κατέχουν άμεσα τίτλους ιδιοκτησίας και συνεπώς να ασκήσουν δικαστικές αξιώσεις. Οι κοινότητες βασίζονται σε ξεχωριστά ιδρύματα ή οργανώσεις για την κατοχή και διαχείριση των περιουσιακών τους στοιχείων. Υπό αυτό το πρίσμα, επισημαίνεται ότι δεν υπήρξε πρόοδος στο θέμα της επιστροφής ακινήτων ή στη παροχή αποζημίωσης για περιουσιακά στοιχεία τα οποία κατασχέθηκαν τις προηγούμενες δεκαετίες από τις αρχές.

Αξίζει να σημειωθεί επίσης ότι εδώ και χρόνια η γενική διεύθυνση **των βακουφίων της Τουρκίας** έχει συμπεριλάβει στην κατηγορία των λεγομένων «κατειλημμένων» (mazbut) βακουφίων αρκετά ιδρύματα, μοναστήρια και ιδρύματα της ομογένειας. Αυτό στην πράξη σημαίνει ότι τη διοίκηση και τη διαχείριση της περιουσίας τους την παίρνει το κράτος, διά της διευθύνσεως των Βακουφίων, παραβιάζοντας τη Συνθήκη της Λωζάνης.Από τη δεκαετία του ’30 η ομογένεια και τα ιδρύματά της έχασαν περισσότερα από 10.000 ακίνητα.

Αγαπημένο άθλημα των Τούρκων η παραβίαση της Συνθήκης της Λωζάνης

Η τακτική αυτή καθώς και η παραβίαση της Συνθήκης της Λωζάνης δεν αποτελεί σημερινή στρατηγική της Τουρκίας, αντιθέτως αποτελεί κοινή γραμμή στην εξωτερική (αλλά και εσωτερική) πολιτική της από το **1923** μέχρι σήμερα.

Μάλιστα, πολλές φορές η Τουρκίας εγκαλεί την Ελλάδα ότι παραβιάζει τη Συνθήκη και καταπιέζει τους μουσουλμάνους της Θράκης. Όπως έγινε και πριν λίγες ημέρες κατά την επίσκεψη του υφυπουργού **Εξωτερικών της Τουρκίας Γιαβούζ Σελίμ Κιράν** στην Κομοτηνή ο οποίος υποστήριξε εκ νέου το αφήγημα αυτό της Άγκυρας με διπλωματικές πηγές να απαντούν πως η Ελλάδα παραμένει σταθερά προσηλωμένη στις διεθνείς της υποχρεώσεις, πλήρως σεβόμενη το Διεθνές Δίκαιο, το οποίο αποτελεί πυξίδα της εξωτερικής της πολιτικής. Υπογράμμισαν επίσης ότι στο πλαίσιο αυτό η χώρα μας εφαρμόζει τις προβλέψεις που απορρέουν από τη Συνθήκη της Λωζάνης του 1923, η οποία αναγνωρίζει την ύπαρξη θρησκευτικής μουσουλμανικής μειονότητας στη Θράκη.

Οι ελληνικές διπλωματικές πηγές ανέφεραν ακόμα πως η Μουσουλμανική Μειονότητα, η οποία ευημερεί, αριθμεί περίπου 120.00 κατοίκους, Έλληνες πολίτες, και προσθέτουν πως στην περιοχή αυτή λειτουργούν σήμερα 127 μειονοτικά σχολεία, καθώς και 260 τεμένη.

Μετά τις **συμφωνίες της Λωζάνης (1923),** οι οποίες περιελάμβαναν και

υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών, περισσότεροι από 130.000 Έλληνες μειονοτικοί παρέμειναν στην Κωνσταντινούπολη, στην Ίμβρο και στην Τένεδο. Έκτοτε, το δυναμικό -κοινωνικά, οικονομικά και πολιτισμικά- ελληνικό μειονοτικό στοιχείο οδηγήθηκε βιαίως, στη σταδιακή και ραγδαία, σε αριθμούς, συρρίκνωσή του, με τον ξεριζωμό και τη μετανάστευσή του, συνεπεία συστηματικών πρακτικών και διώξεων του τουρκικού κράτους, οι οποίες κορυφώθηκαν με τα Σεπτεμβριανά το 1955 και τις απελάσεις το 1964, σε αντίθεση με τις δεσμεύσεις που είχε αναλάβει η Τουρκία, με τη Συνθήκη της Λωζάνης.

Σήμερα, έχουν απομείνει στην Τουρκία λιγότεροι από 3.000 Έλληνες μειονοτικοί. Επίσης, στα επτά ελληνικά (και ελληνοκυπριακά) σχολεία που υπάρχουν στην Τουρκία (πέντε στην Κωνσταντινούπολη και δύο στην Ίμβρο), φοιτούν λιγότεροι από 300 μαθητές, με τις διευθύνσεις την ίδια ώρα να προσπαθούν να τα κρατήσουν ανοικτά, με τη βοήθεια και την υποστήριξη των ελληνικών οργανώσεων, αφού το τουρκικό κράτος δεν φαίνεται να μεριμνά γι’ αυτά.

ΔΕΙΤΕ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΤΕΡΑ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ